

Miia Laitakangas-Kalliosalo

NUORTEN OMAVALVONTASUUNNITELMA

Osallistava projekti lastensuojeluyksikkö Välkkeeseen

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosionomi (AMK)
Joulukuu 2021**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2021	Tekijä/tekijät Miia Laitakangas-Kalliosalo
Koulutus Sosionomi (AMK)	☒ AMK ☐ YAMK	
Työn nimi NUORTEN OMAVALVONTASUUNNITELMA Osallistava projekti lastensuojeluyksikkö Väkkeeeseen		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho	Sivumäärä 28 + 4	
Työelämäohjaaja Kristiina Koivusalo		
<p>Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tilaajana toimi lastensuojeluyksikkö Välke Kokkolassa. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä lastensuojeluyksikön nuorten kanssa. Opinnäytetyön toiminnallisten interventioiden kohderyhmänä olivat lastensuojeluyksikössä asuvat nuoret.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli vahvistaa yksikön nuorten osallisuutta Väkkeessä ja tuoda heille samalla tietoa lastensuojeluyksikön omavalvonnasta sekä lasten ja nuorten oikeuksista. Opinnäytetyön tarkoitus oli suunnitella ja toteuttaa viisi interventiota yhdessä lastensuojeluyksikön nuorten kanssa sekä toiminnallisen opinnäytetyön raportointi.</p> <p>Interventioiden tuotoksena syntyi nuorten oma helppolukuinen omavalvontasuunnitelma lastensuojeluyksikköön jo olemassa olevan omavalvontasuunnitelman rinnalle. Uusi omavalvontasuunnitelma voi toimia oppaana myös yksikön uusille asukkaille. Opinnäytetyön toiminnalliset osuudet toteutettiin keväällä 2021.</p> <p>Interventiot käsitelivät omavalvontasuunnitelman eri aihepiirejä. Niitä käytiin läpi yhdessä nuorten kanssa heidän arkeensa lastensuojeluyksikössä peilaten.</p> <p>Opinnäytetyölle asetettiin tavoitteet nuorille ja opinnäytetyön tekijälle. Opinnäytetyön tavoitteisiin pääsyä arvioitiin nuorilta saadun palautteen, havainnoinnin ja dokumentoinnin avulla.</p> <p>Keskeistä tietoperustaa tässä opinnäytetyössä olivat sosiaalipalveluiden omavalvonta ja dialogisuus. Toiminnallista opinnäytetyötä ja osallisuuden toteutumista tarkasteltiin Harry Shierin ”Osallisuuden polku” -teorian mukaan.</p>		
Asiasanat lastensuojelu, nuoret, omavalvontasuunnitelma, osallisuus, PDCA-malli		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2021	Author Miia Laitakangas-Kalliosalo
Degree programme Bachelor of Social Sciences, Social Services		
Name of thesis SELF-SUPERVISION PLAN FOR YOUTH, Participatory project for the Child Welfare Unit Välke		
Centria supervisor Anne Jaakonaho	Pages 28 + 4	
Instructor representing commissioning institution or company Kristiina Koivusalo		
<p>The client for this functional thesis was the child protection unit Välke in Kokkola. The sample work was carried out in collaboration with the youth in the Child Welfare Unit. The target group of the functional interventions of the thesis were young people living in the child protection unit.</p> <p>The aim of the thesis was to strengthen the involvement of the unit's young people in Välke and at the same time provide them with information about the self-monitoring of the child protection unit and the rights of children and young people. The purpose of the thesis was to plan and implement five interventions together with the target group and to report as a functional thesis.</p> <p>As the result of the interventions, the young people created their own easy-to-read self-care plan for the child protection unit alongside the existing self-care plan. The new self-monitoring plan can also serve as a guide for new residents of the unit. The functional parts of the thesis were implemented in the spring of 2021.</p> <p>The interventions addressed different aspects of the self-monitoring plan. They were reviewed together with the young people, mirroring their daily lives in the child welfare unit.</p> <p>The objectives were set for the thesis for young people and the author of the thesis. The achievement of the goals of the thesis was assessed with the help of feedback, observation and documentation received from young people.</p> <p>The key knowledge base in this thesis was the self-monitoring and dialogism of social services. The functional thesis and the realization of inclusion were examined according to Harry Shier's "The Path of Inclusion" theory.</p>		

<p>Key words child welfare, inclusion, PDCA model, self-monitoring plan, youth</p>

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

INTERVENTIO

Tässä opinnäytetyössä interventiot ovat toiminnallisia tuokioita ja keskusteluita.

PDCA-MALLI

Neljästä eri vaiheesta koostuva kehittämisen kehä. PDCA muodostuu sanoista Plan eli suunnittelu, Do eli tekeminen, Check eli arviointi ja Act eli vakiinnuttaminen.

REFLEKTOINTI

Pohdinta omista kokemuksista ja oppimisesta.

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN KUVAUS JA PÄÄTEHTÄVÄT	2
3 KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA	3
3.1 Osallisuuden määrittely tässä opinnäytetyössä	3
3.2 Shierin osallisuusmalli tässä opinnäytetyössä	5
3.3 PDCA-malli työkaluna tässä opinnäytetyössä	7
3.4 Sosiaalialan omavalvonta lastensuojeluyksikössä	8
3.5 Dialogisuus työmenetelmänä tässä opinnäytetyössä	9
4 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN ETENEMINEN	10
4.1 Toiminnallisen opinnäytetyön suunnittelu eli Plan ja ensimmäinen interventio	11
4.2 Toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen eli Do	12
4.2.1 Toinen interventio	13
4.2.2 Kolmas interventio	16
4.2.3 Neljäs interventio	17
4.2.4 Viides interventio	18
4.3 Toiminnallisen opinnäytetyön varmistusvaihe eli Check	18
4.4 Toiminnallisen opinnäytetyön vakiinnuttaminen eli Act	18
5 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TULOKSET JA SHIERIN OSALLISUUDEN TASOMALLI	19
5.1 Ensimmäinen taso: Nuorten kuunteleminen	19
5.2 Toinen taso: Nuorten kannustaminen ja tukeminen omien näkemyksien ilmaisussa	19
5.3 Kolmas taso: Nuorten mielipiteiden huomioiminen	20
5.4 Neljäs taso: Nuorten mukaan ottaminen päätöksentekoprosessiin	20
5.5 Viides taso: Vastuun jakaminen nuorten kanssa	20
6 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI, ONNISTUMISET JA KEHITTÄMISKOHTEET	23
7 POHDINTA	26
LÄHTEET	28
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tilaajana toimi Lastensuojeluyksikkö Välke, joka on huostaanotetuille tai avohuollon tukitoimena sijoitetuille lapsille ja nuorille tarkoitettu sijaishuoltoyksikkö Kokkolassa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli vahvistaa nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lastensuojeluyksikkö Välkkeessä. Tarkoituksena oli ottaa nuoret mukaan lastensuojeluyksikön omavalvontasuunnitelman laatimiseen nuorten näkökulmasta katsottuna ja lisätä heidän tietoisuuttaan omavalvonnasta, heidän omista oikeuksistaan sekä lastensuojeluyksikkö Välkkeen toiminnasta. Yhdessä nuorten kanssa suunniteltiin ja toteutettiin selkeä ja helppolukuinen omavalvontasuunnitelma lastensuojeluyksikköön jo olemassa olevan virallisen omavalvontasuunnitelman rinnalle.

Opinnäytetyön aihe syntyi lastensuojeluyksikkö Välkkeen omasta tarpeesta. Suunnan näyttäjänä työskentelyssä toimi Lastensuojelun Keskusliiton on julkaisema opas: Meidän oma valvontasuunnitelma - Opas nuorten osallisuutta tukevaan omavalvontatyöhön lastenkodeissa (Hoikkala & Pollari 2019.) Pääkäsitteitä opinnäytetyössä ovat osallisuus ja sosiaalialan omavalvonta. Projektissa työkaluna käytin Harry Shierin 2001 kehittämää Osallisuuden polku -tasomallia, jota käytetään usein lasten ja nuorten kanssa työskennellessä.

Opinnäytetyö on suunniteltu talven 2021 aikana. Interventiot toteutettiin keväällä 2021. Opinnäytetyöraportti kirjoitettiin syksyllä 2021. Interventioihin osallistui yhteensä viisi lastensuojeluyksikön nuorta.

2 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN KUVAUS JA PÄÄTEHTÄVÄT

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön päätehtävät olivat nuorten omavalvontasuunnitelman suunnittelu ja toteutus sekä nuorten osallisuuden vahvistaminen lastensuojeluyksikkö Väkkeessä. Suunnittelimme yhdessä Väkkeen nuorten kanssa nuorten omavalvontasuunnitelman jo olemassa olevan omavalvontasuunnitelman rinnalle. Kaikki halukkaat saivat osallistua projektiin. Suunnittelun tarkoituksena oli vahvistaa nuorten asemaa aktiivisina toimijoina lastensuojeluyksikössä.

Projektin eri vaiheissa tarkkailin lastensuojeluyksikkö Väkkeen nuorten osallistumista ja osallisuuden tasoa. Opinnäytetyössä pohdin projektissa esiin tulleita ilmiöitä ja miten osallisuutta yksikössä voidaan edelleen vahvistaa. Projektissa tarkoitus oli nuorten osallisuuden kokemuksen vahvistaminen. Projekti toteutettiin yhdessä nuorten kanssa. Dialogisuus ja yhteinen työskentely olivat työssä kantavana voimana. Lopuksi keräsin palautetta nuorilta projektityöskentelystä kirjallisesti sekä suullisesti.

Opinnäytetyössäni käytän lastensuojeluyksikön lapsista ja nuorista yhteiskäsitetä nuoret. Huomioitavaa on se, että nuorten kanssa yhteistyössä tehty nuorten omavalvontasuunnitelma ei korvaa yksikön jo olemassa olevaa omavalvontasuunnitelmaa vaan toimii sen rinnalla tai liitteenä.

Opinnäytetyön raporttiosuus koostuu tietoperustasta ja toiminnallisesta osuudesta. Tietoperustaosuudessa käsittelen osallisuutta, sosiaalipalveluiden omavalvontaa ja lastensuojelun laatukriteereitä. Työskentelimme nuorten kanssa PDCA-mallin mukaisesti. Tätä menetelmää avaan myös enemmän tietoperustaosuudessa. Lopuksi reflektoin ja arvioin opinnäytetyöprojektia kokonaisuutena. Pohdin myös omaa ammatillista kasvuani projektin aikana sosionomin (AMK) kompetenssien kautta.

3 KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA

Tässä luvussa käsittelen opinnäytetyön keskeistä tietoperustaa. Tietoperustaosuuden muodostavat osallisuus, PDCA-malli, sosiaalialan omavalvonta sekä dialoginen vuorovaikutus. Lisäksi kerron Shierin osallisuuden tasomallista.

3.1 Osallisuuden määrittely tässä opinnäytetyössä

Osallisuutta voidaan kuvata monin eri tavoin. Osallisuus voidaan määritellä mahdollisuutena osallistua, vaikuttaa omiin asioihin ja päätöksiin, jotka koskevat omaa itseä. Osallisuus on nähdäksi sekä kuulluksi tulemisen tunne tai tiedon saamista, joka koskee omaa elämää. Osallisuus on kuulumista johonkin yhteisöön. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2021.)

Osallisuudesta puhutaan paljon tänä päivänä myös lastensuojelutyössä. Lapsilla ja nuorilla täytyy olla oikeudet osallisuuteen kuten aikuisillakin. Lähtökohtana lasten ja nuorten osallisuudelle voidaan pitää YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta. Sopimuksen artiklassa 12 kerrotaan lapsen oikeudesta omien mielipiteidensä ilmaisuun häntä itseään koskevissa asioissa ja ne tulee ottaa huomioon lapsen kehitystaso ja ikä huomioiden. Artiklassa 13 kerrotaan, että lapsella on oikeus ilmaista oma mielipiteensä ja saada tietoa. Artiklassa 14 puolestaan kerrotaan, että lapsella on oikeus ajatuksenvapauteen. Myös artiklan 17 mukaan lapsella on oikeus tiedon saantiin, ja tavoitteena on esimerkiksi valtion velvollisuus kannustaa tiedotusvälineitä tuottamaan aineistoa, mikä tukee lapsen kehitystä ja hyvinvointia (Unicef).

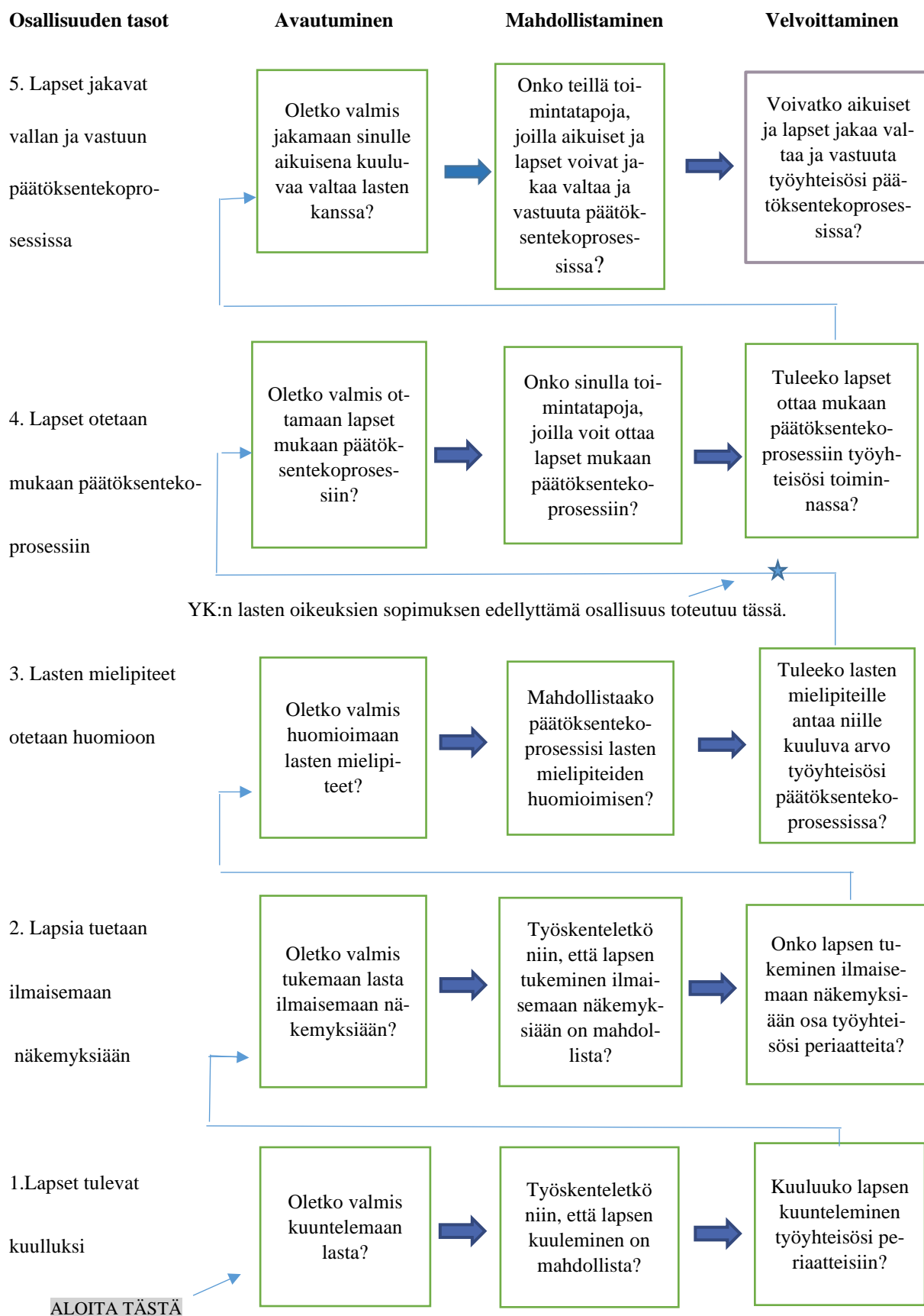
Nuorella on tärkeä rooli oman identiteetin rakentamisessa. Kaikessa lapsilähtöisessä työssä on tärkeää, että työntekijä vahvistaa lapsen ja nuoren käsitystä omasta minuudesta ja opettaa sosiaalisten taitojen lisäksi valmiuksia yhteiskunnan jäsenenä. On tärkeää, että mahdollisista haasteista huolimatta nuorta motivoidaan osallisuuteen ja osallistumiseen. Kun lapsi ja nuori saa kokea osallisuuden tunnetta pienestä pitäen, hänelle kasvaa ajatus osallisuuden tunteesta ja omaan elämään vaikuttamisen mahdollisuudesta. (Tanskanen & Timonen-Kallio 2010, 15.)

Nuoren kasvun ja kehityksen kannalta on tärkeää se, että nuorella on mahdollisuus osallistua yhteisönsä jäsenenä yhteisen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Jos nuori saa kokemuksen siitä, että häntä kuunnellaan ja hänen ajatuksiaan arvostetaan, nuori ei tyydy enää tarkkailemaan elämää ulkopuolisena. Myönteisen vuorovaikutuksen avulla omien arvojen ja näkemysten tutkiminen lisääntyy.

Aikuisten ja vertaisten palaute antaa nuorelle tietoa oikeasta ja väärästä. Tällä tavoin nuori muodostaa omakuvaa itsestään arvokkaana yksilönä ja hyväksyy siten itsensä myös kehittyvänä ja keskeneräisenä yhteisön jäsenenä. (Gellin 2011, 95.)

3.2 Shierin osallisuusmalli tässä opinnäytetyössä

Tässä opinnäytetyössä tarkastelen osallisuuden toteutumista Harry Shierin Osallisuus-tasomallin kautta. Harry Shier kehitti osallisuuden tasomallin vuonna 2001. Tasomallin avulla voidaan peilata lapsen ja aikuisen vuorovaikutusta. (Venninen, Leinonen ja Ojala 2010, 9). Mallissa osallisuutta kuvataan viidellä eri portaalla, jotka ovat: kuunteleminen, mielipiteen ilmaisemisen tukeminen, mielipiteen huomioon ottaminen, mukaan ottaminen päätöksentekoon ja vastuun ja vallan jako. Näiden viiden portaan yläpuolella on lisäksi kolme eri astetta, jotka ovat: avautuminen, mahdollistaminen ja velvoittaminen/sitouttaminen. Seuraavalla sivulla kuvio Shierin osallisuuden tasomallista (KUVIO 1).

KUVIO 1. Mukailten Shierin osallisuuden tasomalli (Shier 2001; Heikka ym.)

Avautuminen tarkoittaa Shierin mallissa vastaanottamisen kykyä koskien uusia ajatuksia sekä vanhojen rakenteiden ravistelua, jotka koskevat toimintakulttuuria. (Heikka ym. 2014, 21). Avautumisen jälkeen mahdollistetaan osallisuus toimintakulttuurissa. Kolmantena tulee sitoutuminen, jossa koko työyhteisö sitoutuu asiaan.

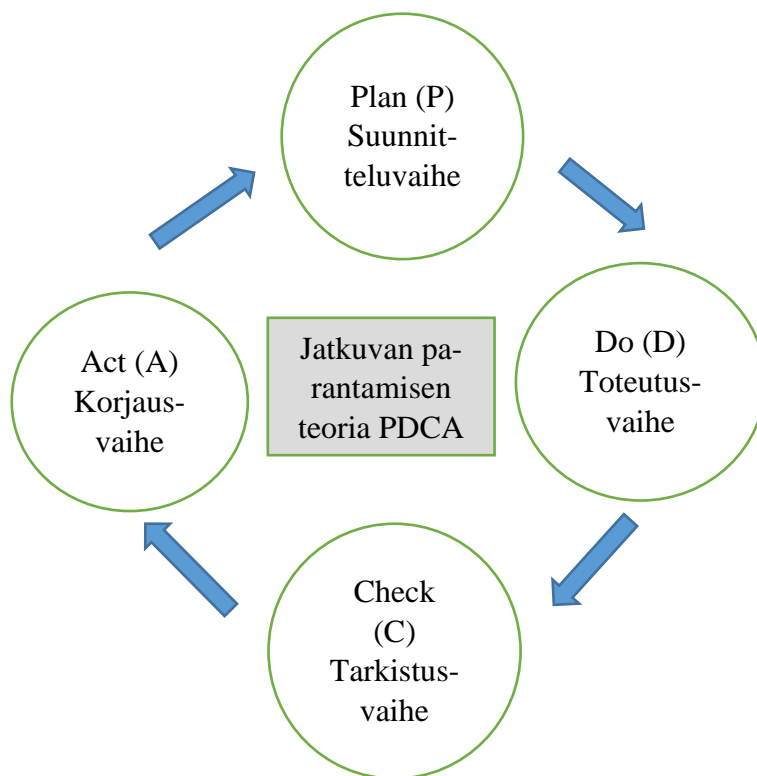
Ensimmäisellä portaalla on kuulluksi tuleminen. Lastensuojeluyksikössä ohjaajan tehtävä on toimia myös nuoren kuuntelijana. On tärkeää, että ohjaaja kyselee, keskustelee ja havainnoi nuoren kanssa erilaisista asioista. On tärkeää, että kuuntelemiselle on aika ja paikka niin yksilötasolla kuin myös koko yksikön tasolla. Tunne kuulluksi tulemisesta on ensimmäinen askel kohti osallisuutta ja sen kokemusta. (Heikka ym. 2014, 23.)

Nuoren kokemus osallisuudesta vahvistuu, kun hänen mielipiteensä huomioidaan. Vaikuttaminen omaan arkeen, vaikka ihan pienissäkin asioissa voi olla nuorelle merkityksellistä. Nuorelle annettu päätäntävalta ja sen arviointi arjessa on ohjaajan varassa. Erilaisissa päätöksissä, suurissa tai pienissä, yksilön itsemääräämisoikeus, ikä ja kehitystaso ovat asioita, jotka täytyy ottaa huomioon. (Heikka ym. 2014, 24.)

Viimeisellä portaalla Shierin mallissa on vallan ja vastuun jakaminen päätöksentekoprosessissa. Kun ohjaaja luopuu omasta vallastaan luovuttaen sitä nuorelle, ohjaaja kantaa kuitenkin vastuun päätöksestä. Nuori sitoutuu tehtyihin päätöksiin mahdollisesti paremmin ja oppii sillä tavoin myös vastuun ottamista. Nuorelle ei tule kuitenkaan langettaa vastuuta sellaisista asioista, jotka ovat liian suuria hänen päätettäväkseen. Vastuun ja vallan jakamisesta on hyvä keskustella aina ohjaajien ja nuorten kesken ennen käytäntöä. (Heikka ym. 2014, 25.)

3.3 PDCA-malli työkaluna tässä opinnäytetyössä

Opinnäytetyön työmenetelmänä oli PDCA-malli. PDCA-malli tarkoittaa jatkuvan parantamisen ja kehittämisen teoriaa. PDCA-mallissa on neljä vaihetta. Vaiheet muodostavat kehittämisen kehän, ikään kuin ympyrän. PDCA-malli on lyhenne neljän vaiheen alkukirjaimista. Plan eli suunnitteluvaihe, Do eli toteutusvaihe, Check eli tarkistusvaihe ja Act eli korjausvaihe. Viimeisen vaiheen kohdalla tehdään tarvittaessa korjaukset meneillään olevaan tehtävään, minkä jälkeen palataan taas alkuun eli suunnitteluvaiheeseen. Jokaisen kierroksen jälkeen ollaan lähempänä haluttua tavoitetta. Seuraavassa kuviossa (KUVIO 2) kuvattuna PDCA-kehän malli (Management Consulting Services Oy).

KUVIO 2. PDCA-mallin kehä (mukaiillen MCS)

3.4 Sosiaalialan omavalvonta lastensuojeluyksikössä

Omavalvonnan avulla voidaan kehittää ja seurata palvelun laatua päivittäisessä asiakastyössä. Yksikölle laaditaan kirjallinen omavalvontasuunnitelma ja sen avulla voidaan tunnistaa mahdollisia epäkohtia sekä riskejä aiheuttavia tilanteita. Omavalvonnan avulla riskejä aiheuttavat tilanteet voidaan tunnistaa, ehkäistä ja korjata. Omavalvontasuunnitelma pidetään aina julkisesti nähtävänä. Sen tarkoituksena on kertoa, kuinka yksikössä toteutuu palvelun asiakasturvallisuus ja laadukkuus. Omavalvontasuunnitelmassa on myös suunnitelma siihen, jos todetaan, ettei palvelu jostain syystä toteudu tavoitteiden mukaisesti tai asiakkaiden turvallisuus on uhan alla. Tavoitteena omavalvonnassa on myös henkilökunnan jatkuva oman toiminnan arviointi sekä asiakkaiden ja heidän perheidensä kuuleminen laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Myös asiakaspalaute on otettava huomioon toiminnan kehittämisessä (Valvira 2015).

Vastuu toiminnan asianmukaisuudesta ja palvelun asiakasturvallisuudesta sekä laadusta on sosiaalipalvelun tuottajalla. Suunnitelmallinen omavalvontavelvollisuus tuli yksityisille sosiaalipalveluille vuonna 2012. Omavalvonnan kehittämisen, palvelun laadun sekä asiakasturvallisuuden kehittämisen kannalta on tärkeää, että eri-ikäiset asiakkaat ja heidän perheensä ja läheiset huomioidaan. Hyvä hoito ja laatu voivat tarkoittaa erilaisia asioita asiakkaalle ja henkilöstölle. Palautetta voidaan kerätä eri tavoin ja se on hyvä huomioida yksikön kehittämisessä. Yksikön etu on, että työntekijöillä, asiakkailla sekä heidän läheisillään on mahdollisuus ja keinot kertoa omia mielipiteitään yksikön toiminnasta ja saadut mielipiteet käytetään kehittämiseen ja liitetään osaksi yksikön toimintaa. Tällä tavoin palautetta antaneilla on mahdollisuus osallistua käytännössä omavalvonnan suunnitteluun ja kehittämiseen (Valvira 2015.)

Välkkeessä on käytössä Hyvän kohtelun lomake, jonka jokainen nuori täyttää vähintään kerran vuodessa. Kerran viikossa yksikössä järjestetään viikkopalaveri, jossa nuoret saavat tuoda omia mielipiteitään yhteisesti esille liittyen lastensuojeluyksikön toimintaan.

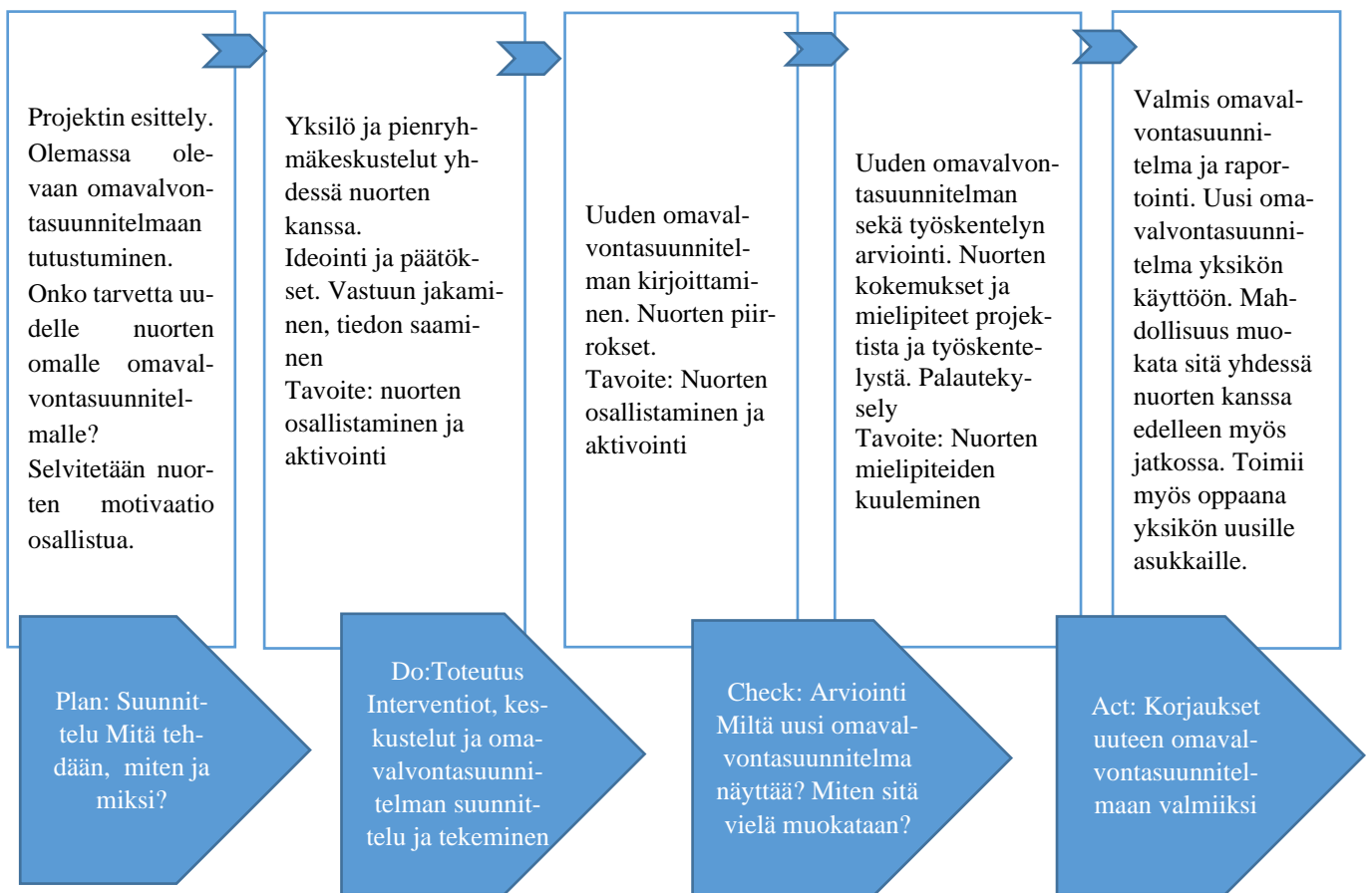
3.5 Dialogisuus työmenetelmänä tässä opinnäytetyössä

Dialogi tarkoittaa suoraa ja avointa keskustelua ja siinä keskustelijoiden tavoitteena on yhteinen ymmärtäminen. Dialogissa voi herätä uusia vaihtoehtoja tai näkökulmia, jotka edelleen voivat muokata keskusteluun osallistujien tietoa ja ajatuksia. Dialogi on ihmisten ajattelua yhdessä ja keskustelijat tutkivat asioita yhdessä. Dialogi on vastavuoroista ja tasavertaista keskustelua, molemminpuolista arvonta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021.)

Osapuolten välinen avoimuus ja rehellisyys on dialogissa tärkeää. Aidossa dialogissa tarvitaan luottamuksellinen ilmapiiri, jolloin toisen esittämää mahdollisesti eriävää mielipidettä ei koeta uhkana. Aidossa dialogisessa suhteessa ollaan avoimia ja läsnä. Toinen ihminen kohdataan vertailematta ja aidosti.

4 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN ETENEMINEN

Lastensuojeluyksikkö Välke on seitsemänpaikkainen lastensuojeluyksikkö, joka on tarkoitettu alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille. Projektiin osallistuneet nuoret ovat 12–17-vuotiaita yksikössä asuvia nuorisokäisiä lapsia, ja käytän heistä tässä opinnäytetyössä sanaa nuoret. Seuraavissa luvuissa kerron projektin etenemisestä ja interventioista. Projektin eteneminen kulkee PDCA-mallin mukaisesti. Alla olevassa kuviossa (KUVIO 3) on projektin etenemisen päävaiheet.

KUVIO 3 Projektin etenemisen päävaiheet.

4.1 Toiminnallisen opinnäytetyön suunnittelu eli Plan ja ensimmäinen interventio

Toiminnallinen opinnäytetyö alkoi suunnittelulla yhdessä yksikön ohjaajien sekä nuorten kanssa. Kerroin nuorille ensin opintoihini liittyvästä tehtävästä, jossa tarvitsisin heidän apuansa. Herättelin tällä tavoin mielenkiintoa, ja nuoret jo odottivatkin ensimmäistä interventiota.

Ensimmäisessä interventiossa kerroin yksikön nuorille tarkemmin opinnäytetyöni aiheesta. Kerroin, että teen opintoihini liittyvää tehtävää ja tarvitsisin heidän apuaan sen toteuttamiseen. Esittelin opinnäytetyön aihetta PowerPoint-diojen avulla. (LIITE 1) Ensimmäisessä interventiossa halusin innostaa ja aktivoida nuoret mukaan työskentelyyn. Toin myös esille sitä, miten nuoret itse hyötyisivät eli he saisivat lisää tietoa omista oikeuksistaan ja he saisivat olla mukana tekemässä nuorten omaa omavalvontasuunnitelmaa yksikköön. Kerroin nuorille heti alkuvaiheessa, että osallistuminen työskentelyyn on vapaaehtoista. Korostin, että kaikki työskentely ja nuorten antamat kommentit ovat täysin anonyymejä ja että tulisin käyttämään niitä korkeintaan yleisellä tasolla mainiten nuorten ajatuksista ja mielipiteistä. Kerroin myös, että opinnäytetyössä kirjoitan yleisesti vain lastensuojeluyksikön nuorista. Nuoret olivat innokkaita osallistumaan toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Mukaan työskentelyyn halusi lähteä viisi yksikön nuorta.

Olin laatinut myös pienimuotoisen kyselyn nuorille lomakemuotoon koskien omavalvontasuunnitelmaa. (LIITE 2.) Sen tarkoituksena oli selvittää nuorten tämänhetkinen tietämys omavalvonnasta ja sen teemoista yksikössä. Omavalvonta käsitteenä tai omavalvontasuunnitelma eivät olleet nuorille entuudestaan tuttuja. Nuoret totesivat käsitteen omavalvonta olevan jonkin verran tuttu tai ei lainkaan tuttu.

Selailimme nuorten kanssa yhdessä läpi alkuperäistä omavalvontasuunnitelmaa. Osa nuorista selasi sen pareittain ja osa yksin. Keskustelimme ja kysyin nuorilta mielipiteitä, ajatuksia ja kommentteja, mitä heille omavalvontasuunnitelmakansiossa heräsi. Pyysin myös kirjoittamaan ajatuksia tai outoja sanoja paperille. Osa nuorista kertoi nähneensä omavalvontakansion yksikön eteisessä, mutta kukaan heistä ei ollut sitä koskaan lukenut. Nuorten kommenteista välittyi se, että omavalvontasuunnitelmakansiossa oli liian paljon tekstiä. Teksti oli nuorten mielestä hyvin kirjoitettu, mutta omavalvontasuunnitelma oli liian pitkä ja osittain vaikeasti ymmärrettävä teksti. Myös kuvia nuoret kaipasivat kansioon. Nuorten kommentit alkuperäisestä omavalvontasuunnitelmasta tukivat ja vahvistivat ajatusta uuden selkokielen omavalvontaoppaan tekemisestä. Aloitimme suunnittelun, kuinka toteutamme uuden

omavalvontasuunnitelman tekemisen yhteisesti. Nuoret olivat sitä mieltä, että uusi omavalvontasuunnitelma tulisi olla lyhyempi. Päätimme, että siihen tulisi vain asioita, jotka koskevat heidän omaa arkeansa lastensuojeluyksikössä. Kuuntelin nuoria ja heidän ajatuksiaan sekä ehdotuksiaan.

Tutustuminen alkuperäiseen omavalvontasuunnitelmaan antoi konkreettisen näkökulman myös nuorille, mitä olemme ryhtymässä yhdessä kehittämään ja minkä takia. Pohdimme yhteisesti, mitä tarkoittaa omavalvonta ja mitä se tarkoittaa lastensuojeluyksikössä. Mietimme esimerkkien kautta, missä muissa paikoissa on tärkeää toteuttaa oman toiminnan valvontaa. Nostimme yhteisesti esille esimerkkejä, missä omavalvontaa suoritetaan. Pohdimme mm. kauppojen ja ravintoloiden omavalvontaa.

Sovimme yhdessä nuorten ja ohjaajien kanssa seuraavien interventioiden ajankohdista ja sisällöstä. Päätimme, että keskustelemme niissä yhdessä läpi omavalvontasuunnitelman aiheita, jotka ovat nuorten arkea lähellä. Päätimme järjestää vielä neljä yhteisötuokiota. Viimeinen ja viides interventio olisi samalla projektinpäätösjuhla ja uuden omavalvontasuunnitelman arviointi. Tein keskustelurungon interventiota varten.

4.2 Toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen eli Do

Interventiot toteutin nuorten kanssa yksilökeskusteluina ja pienryhmissä. Kannustin, kuuntelin ja kyseilin jokaisen nuoren ajatuksia. Jokaiseen interventioon ja jokaiselle nuorelle varasin riittävästi aikaa. Keskustelimme asioista nuorten kanssa välillä myös jonkin toiminnan yhteydessä, esimerkiksi samalla maalatessa vesiväreillä, musiikkia kuunnellen tai rakentamalla legoilla. Tällä tavoin keskustelu oli kevyttä ja mukavaa. Rakensin keskustelujen rungot seuraavan sisällysluettelon (KUVIO 4) mukaisesti:

Omavalvontaoppaan sisältörunko
Johdanto
1. Omavalvontasuunnitelman tekeminen
2. Lastensuojeluyksikön tiedot
3. Miten lastensuojeluyksikköön tullaan?
4. Keitä me olemme?
5. Lastensuojeluyksikön toiminta
6. Arki Välkkeessä ja yhteiset säännöt
7. Arjen turvallisuus
8. Kirjaaminen
9. Nuoren asema ja oikeudet
10. Nuoren mahdollisuus vaikuttaa asioihin
11. Itsemääräämisoikeus, sen rajoittaminen ja rajoitustoimenpiteet
12. Miten lastensuojeluyksiköstä lähdetään
13. Nuoren oikeusturva

KUVIO 4. Nuorten omavalvontasuunnitelman sisältö (mukaillen Hoikkala & Pollari 2019)

4.2.1 Toinen interventio

Toisen intervention aluksi palasimme vielä ensimmäisen kerran keskusteluun lyhyesti ja kertasimme, kuinka olimme projektityöskentelyn aloittaneet tutustumalla jo olemassa olevaan omavalvontakansioon. Nostimme yhteisesti vielä vaikeasti avautuneita, nuorten keräämiä sanoja omavalvontasuunnitelmasta keskusteluun, ja kerroin, että selvitämme niitä seuraavien interventioiden aikana helpommin ymmärrettävään muotoon. Vaikeita sanoja olivat mm. riskinhallinta, arvot, omatoimisuusperiaate, itsemääräämisoikeus ja oikeusturva.

Olin pilkkonut aihealueet valmiiksi, jotta käsiteltävät asiat olisi helpompi käydä läpi yhdessä nuorten kanssa. Toisen intervention pääaiheena olivat lastensuojeluyksikkö Välkkeen arvot ja toimintaperiaatteet. Kävimme läpi kaikki viisi Välkkeen arvoa, jotka ovat: lapsilähtöisyys ja yksilöllisyys, omatoimisuusperiaate, yhteisöllisyys, kasvatuskumppanuus ja vahva aikuinen.

Lapsilähtöisyys ja yksilöllisyys -keskustelussa aloitin keskustelun kysymällä nuorilta, ketä Välkkeessä asuu ja ketä me olemme. Keskustelussa nousi esille se, että jokaisella nuorella on omanlainen polkunsaa ja myös erilaisia haasteita, joiden vuoksi lastensuojeluyksikköön on tultu. Puhuimme siitä, kuinka jokaisella nuorella on myös oma hoito- ja kasvatussuunnitelma, joka on laadittu yhdessä vanhempien ja sosiaalityöntekijän kanssa. Keskustelimme siitä, kuinka jokaisen nuoren tarpeisiin lastensuojeluyksikkössä vastataan yksilöllisesti ja jokainen nuori sekä hänen tilanteensa on erilainen. Toin keskustelussa esille nuorille sitä, kuinka kaikessa toiminnassa lähtökohtana on aina se, että ajatellaan nuoren etua ja parasta. Lopputulema oli ajatus siitä, lastensuojeluyksikön perustehtävä on olla paikka, jonka ohjaajat ja työntekijät omalla toiminnallaan huolehtivat siitä, että nuoren tarpeet ja oikeudet toteutuvat ja että nuoren elämässä kaikki on hyvin.

Pohdimme yhdessä sitä, kuinka ohjaajienkin työtä ohjaa laki ja sillä tavoin turvataan nuoren asema ja oikeudet. Katsoimme myös videon lasten oikeuksista. Lasten oikeudet olivat nuorille tuttu käsite. He kertoivat, että lasten oikeuksista on puhuttu koulussa. Pohdimme yhdessä sitä, mitkä oikeudet toteutuvat heidän arjessaan ja millä tavalla. Pohdimme yhdessä, minkälaisiin asioihin nuoret kokevat saavansa apua ja tukea lastensuojeluyksikkössä. Kysyin nuorilta, mitkä ovat asioita heidän omasta mielestään, joihin Välkkeessä saadaan apua ja tukea, jotta nuoren arjessa kaikki toimisi hyvin? Nuoret kokivat saavansa apua, ohjeita ja tukea erilaisiin arjen haasteisiin esimerkiksi liittyen koulunkäyntiin tai ystävyys-suhteisiin. Nuoret toivat esille myös huolenpidon ja välittämisen arjessa.

Nuoren asema ja oikeudet aiheen aloitimme keskustelulla nuorten ja ohjaajien välisestä vuorovaikutuksesta. Lastensuojeluyksikkö Välkkeessä on käytössä nk. Hyvän kohtelun lomake, jonka nuoret täyttävät vuosittain. Kysyin nuorilta, miten he kokevat saavansa hyvää kohtelua ja mitä heidän mielestään on hyvä kohtelu. Nuoret sanoivat, että hyvä kohtelu on sitä, kun puhutaan näytisesti ja arvostaen toinen toisille. Osa nuorista muisti täyttäneensä kerran hyvän kohtelun lomakkeen, osa nuorista ei ollut lomaketta vielä täyttänyt tai ei muistanut täyttäneensä.

Kysyin nuorilta myös, missä asioissa he kokevat, että heistä välitetään ja huolehditaan. Nuoret vastasivat, että kun kysytään mitä kuuluu tai miten koulupäivä on mennyt, autetaan erilaisissa asioissa tai pyydetään mukaan johonkin yhteiseen tekemiseen. Pyysin nuoria pohtimaan ohjaajien tehtäviä Välkkeessä. Pohdimme yhdessä myös omaohjaajien työtehtävää. Nuoret kokivat tärkeänä sen, että saavat itse vaikuttaa omaohjaajansa valintaan. Nuoret kokivat omaohjaajan tärkeäksi aikuiseksi elämässään, joka tukee, auttaa ja huolehtii. Nuoret pohtivat myös aikuisten eli ohjaajien, vanhempien ja sosiaali-

työntekijän asemaa omassa elämässään. Pyysin nuoria miettimään tärkeitä aikuisia elämässään, ja halutessaan he saivat kertoa ne ääneen. Keskustelimme myös rajoitustoimenpidekäytännöistä sekä nuoren oikeusturvasta. Kysyin nuorilta, tietävätkö he mitä tarkoittavat rajoitustoimenpiteet? Nuorille käsite oli vieras, mutta yhdessä avasimme sen merkitystä.

Dokumentointi ja kirjaaminen -aihe nosti paljon kysymyksiä nuorten keskuudessa. Nuoria kiinnosti erityisesti se, mitä asioita heistä päivittäin kirjataan. Kävimme läpi asioita, mitä ohjaajat kirjaavat ja minkä takia. Tällä tavoin ympyrä sulkeutui ja nuoret vaikuttivat oivaltavan, että kirjaamisella tuetaan ja voidaan seurata heidän suunnitellun hoito- ja kasvatussuunnitelmansa toteutumista ja seuraamista. Keskustelimme siitä, että kuukausikoosteiden pohjana ovat juuri nuo päivittäiset kirjaukset. Nuoret muistivatkin, että kuukausikoosteet käydään läpi kuukausittain aina yhdessä omaohjaajan kanssa. Toin esille sitä, kuinka dokumentointi ja kirjaaminenkin tehdään nuoren parasta ajatellen ja että kaikissa asiakassuunnitelmapalavereissakin etsitään ja pyritään aina siihen, että nuoren etu toteutuu.

Omatoimisuus-keskustelussa kysyin nuorilta, mitkä asiat tuovat heille arjen taitoja ja oppeja omatoimisuuteen? Nuoret mainitsivat mm. viikkosiivouksen, ruoanlaiton sekä muita kotitöitä, joita tekemällä he voivat tienata myös taskurahaa.

Kasvatuskumppanuuskeskustelussa kysyin nuorilta sitä, ketä aikuisia he kokevat, että heillä on elämässään tukijoina ja turvaverkkona? Nuoret kertoivat, ketkä ovat tärkeitä aikuisia heidän elämässään. Tärkeinä aikuisina mainittiin myös lastensuojeluyksikön ohjaajat. Sen jälkeen mietimme vielä tarkemmin sitä, mikä merkitys ohjaajalla ja omaohjaajalla on nuoren elämässä ja minkälaisena nuoret näkevät ohjaajien työnkuvan. Ohjaajien työtehtävää pohtiessamme nuoret toivat esiin omaohjaajien tuen sekä turvalliset, huolehtivat aikuiset, joiden kanssa voi jutella erilaisista asioista. Nuoret toivat esille, että lastensuojeluyksikön ohjaajilta saadaan myös tärkeitä neuvoja elämää varten ja sen että arki saadaan aikuisten tuen ja yhteisten sääntöjen avulla toimimaan. Erityisesti omaohjaajien tuen nuoret kokivat merkityksellisenä. Nuoret kuvailivat omaohjaajiaan mm. sanoilla *Omaohjaaja on ihana ihminen, joka on läheisempi ohjaaja*. Omaohjaaja-aikaa nuoret kuvailivat, että se on nuoren ja omaohjaajan aikaa, kun tehdään kahdestaan jotain. Omaohjaaja kuvattiin myös olevan lähin aikuinen, joka tuo turvallisen fiiliksen ja on mukana kaikissa tapaamisissa sekä auttaa murheissa ja toiveissa. Välkkeen arvoissa lukee ”Vahva aikuinen”. Kysyin nuorilta, minkälainen heidän mielestään on vahva aikuinen tai mitä se tarkoittaa? Nuoret vastasivat mm. näin: *Vahva aikuinen tarkoittaa sellasta turvallista aikuista, se on kannustava ja kiltti, se ei huuda, eikä kiusaa. Se osaa näyttää tunteitansa ja uskaltaa olla oma itsensä*.

Ohjaajien tehtäviksi nuoret mainitsivat mm. huolenpidon. Huolenpitoa nuoret kuvailivat mm. näin:

muistutetaan asioista, ruoka, nukkuminen, muistutetaan, että pestään pyykit ja käydään suihkussa, mennään ajoissa nukkumaan, ulkoillaan.

Lastensuojeluyksikköä nuoret kuvailivat puolestaan sanoilla:

mukava paikka, jokaisella oma huone, saa olla oma itsensä, huolet ja murheet saa kertoa aikuisille, yksikössä on mukavia ihmisiä. Tulee tunne, että ollaan samaa perhettä, vaikka ei biologista sukua ollakaan.

Seuraavaksi pohdimme sanaa yhteisöllisyys. Kysyin nuorilta, mitä sana yhteisöllisyys heidän mielestään tarkoittaa? Yhteisöllisyys-keskustelussa nuoret mainitsivat viikkopalaverit, yhteiset ruokailut, yhteisöillat, ollaan sosiaalisia muiden asukkaiden kanssa. Nuoret kommentoivat toisia asukkaita seuraavaan tapaan:

Ihan kuin olisivat sisaruksia tai samaa perhettä, vaikka eivät biologisia sisaruksia olekaan. Kun yksikössä ollaan yhdessä joka päivä, puhutaan paljon ja ystävystytään, niin useimmista tulee tosi läheisiä ihmisiä.

4.2.2 Kolmas interventio

Kolmannessa interventiossa keskustelun ytimessä oli nuorten itsemääräämisoikeus. Itsemääräämisoikeudesta nuoret pohtivat seuraavaa: *On oma huone ja oma elämä, saa itse päättää asioista, mistä tykkää tai mitä harrastaa.* Keskustelimme yhdessä vielä lisää, mitä se kaikki tarkoittaa käytännössä ja nuorten arjessa. Kysyin nuorilta, missä asioissa he kokevat, että heillä on itsemääräämisoikeus ja minikälaisista asioista saavat itse päättää ja vaikuttaa elämässään ja arjessaan. Nuoret vastasivat, että kaikkiin elämän perusasioihin saa vaikuttaa, on liikkumisvapaus, voi syödä aina kun haluaa, jos on nälkä, vaikka ruokailuajat yksikössä onkin. Nostimme esille tärkeitä asioita, kuten turvallisuus, fyysinen ja psyykinen koskemattomuus, omat mielipiteet ja yksityisyys. Pukeutuminen, oma huone ja oman huoneen sisustaminen sekä harrastukset nousivat myös keskusteluun. Kysyin nuorilta myös, mitä turvallisuus heidän mielestään tarkoittaa ja mitä se heille merkitsee. Nuoret määrittelivät sanaa turvallisuus seuraavasti:

On tärkeää, että on turvallinen fiilis ja voi kertoa, jos on turvaton olo, eikä tarvitse olla varuillaan koko ajan. Turvallisuus on sitä, että saa olla turvassa ja kaikki on hyvin. Turvallinen paikka ja turvalliset aikuiset.

Nuorten kanssa pohdimme myös sitä, kuinka vaikuttamismahdollisuudet omaan elämään kasvavat iän mukana. Nuoret kokivat yksikössä tärkeänä viikkopalaverit ja mielipiteen kysymisen esimerkiksi koskien viikon ruokalistaa, yksikössä viikoittain järjestettävää yhteisöiltaa tai vaikkapa kesälomakohdetta. Nuoret kokivat, että kaikkien mielipidettä kuunnellaan asioissa ja että kaikki myös yleensä uskaltavat kertoa oman mielipiteensä. Nuoret olivat sitä mieltä, että saa kertoa oman mielipiteensä ja vaikuttaa erilaisiin päätöksiin. Nuoret kokivat, että jokaista kuunnellaan ja mielipidettä arvostetaan, vaikka se ei aina toteutuisikaan.

4.2.3 Neljäs interventio

Neljännän intervention aiheena oli riskit ja riskinhallinta. Sana riskinhallinta oli noussut yhtenä vaikeasti avautuvana sanana ensimmäisessä interventiossa, kun tutustuimme olemassa olevaan omavalvontasuunnitelmaan. Kävimme läpi yhteisesti myös Välkkeen sääntöjä, jotka vaikuttavat arjen turvallisuuteen. Keskustelussa nuoret oivalsivat hienosti sääntöjen merkityksiä ja sen, että yhteiset tasapuoliset säännöt tekevät arjesta turvallista ja sujuvaa, vaikka toisinaan ne eivät mieluisia olisikaan. Erilaisten esimerkkien kautta myös keskustelimme siitä, mitä tapahtuisi, jos sääntöjä ei olisi tai niitä ei noudatettaisi. Turvallisuus ja huolenpito koettiin tärkeimmiksi asioiksi yksikön arjessa. Kysyin nuorilta, mitä toimintoja he muistavat olevan turvallisuuden ylläpitämiseksi? Mm. paloharjoitukset ja pihan hiekoitus olivat asioita, joita nuoret nostivat keskustelussa esiin. Nuoret pohtivat asioita, mitkä tuovat turvallisuutta yksikköön.

Neljänteen interventioon olin koonnut keskusteluista tärkeimmiksi nousseet aiheet yhteen paperille ja suunnittelimme yhdessä nuorten kanssa uuden omavalvontasuunnitelman sisältöä ja ulkonäköä. Aiempien interventioiden keskusteluiden pohjalta olin koonnut uuden omavalvontasuunnitelman aihealueittain alustavasti. Esittelin aihealueet ja otsikot nuorille ja pyysin heiltä kommentteja ja mahdollisia korjausehdotuksia omavalvontasuunnitelmaan. Nuoret alkoivat myös oma-aloitteisesti suunnitella, miltä uusi omavalvontasuunnitelma näyttäisi värimaailmaltaan ja kuvitukseltaan. Nuoret halusivat itse kuvittaa oppaan, koska he kokivat tärkeäksi sen, että omavalvontasuunnitelma ei ole pelkkää tekstiä. Nuoret toivoivat sen olevan myös värikäs. Syntyi hienoja ideoita oppaan kuvittamisesta. Otsikoita uuteen omavalvontasuunnitelmaan tuli kymmenen. Nuoret halusivat liittää siihen myös lasten oikeudet. Pohdimme yhteisesti nimeä uudelle omavalvontasuunnitelmalle. Nuoret äänestivät nimeksi Nuorten oma valvontasuunnitelma.

Jätin omavalvontasuunnitelman version myös esille yksikköön ohjaajien luettavaksi ja kommentoitavaksi sekä pyysin ehdotuksia edelleen sen kehittämiseksi ja mahdollisia muutoksia varten. Myös nuorten toive omavalvontasuunnitelman kuvittamisesta heidän omien piirroksien avulla laitettiin alulle. Jokainen nuori sai halutessaan piirtää kuvan uuteen suunnitelmaan.

4.2.4 Viides interventio

Viidennen intervention aiheena oli projektin sekä uuden omavalvontasuunnitelman arviointi sekä projektinpäätösjuhla. Lastensuojeluyksikössä järjestettiin yhteisöilta ja nuorten toiveiden mukaan tilattiin ruokaa. Suunnittelin leikkimielisen tietovisailun, jotta kaikki nuoret saisivat vielä kertauksen omavalvonnasta. Mukana yhteisöillassa oli myös kaksi yksikön ohjaajaa. Keskustelimme yhteisesti vielä omavalvonnan sisällöstä ja teemoista sekä siitä, kuinka nuoret kokivat omavalvonnan eri teemojen toteutuvan omassa arjessaan.

4.3 Toiminnallisen opinnäytetyön varmistusvaihe eli Check

Nuoret lukivat vielä omavalvontasuunnitelman läpi ja pohtivat vielä kertaalleen mahdollisia korjauksia sekä muokkauksia siihen. Tein nuorille lyhyen kyselylomakkeen koskien työskentelyä, heidän osallisuuden kokemustaan ja työskentelyä, jotta he saivat vielä kirjallisesti kommentoida ja kertoa mielipiteitään projektista. (LIITE 3.) Nuoret saivat arvioida sillä tavoin projektin onnistumista. Keskustelimme myös yhteisesti siitä, minkälaisena he kokivat työskentelyn. Projektissa mukana olleet nuoret kertoivat omavalvonnan tulleen vähän tutummaksi työskentelyn myötä. Erityisesti lasten ja nuorten oikeudet koettiin jääneen parhaiten mieleen. Nuoret kokivat, että saivat vaikuttaa omavalvontasuunnitelman tekoon kiitettävästi ja heidän ajatuksiaan sekä mielipiteitään kuunneltiin.

4.4 Toiminnallisen opinnäytetyön vakiinnuttaminen eli Act

Kun omavalvontasuunnitelma oli hyväksytty sekä ohjaajien että nuorten lukemana korjausten jälkeen, projekti todettiin päättyneeksi. Nuorten omavalvontasuunnitelma jäi lastensuojeluyksikköön jo olemassa olevan omavalvontasuunnitelman liitteeksi. Omavalvontasuunnitelma voi toimia myös oppaana yksikön uusille asukkaille. Omavalvontasuunnitelmaa voidaan jatkossakin työstää yhdessä nuorten kanssa. Nuorten omavalvontasuunnitelma ja keskustelurungot ovat yksikössä vapaasti käytettävissä sekä muokattavissa edelleen.

5 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TULOKSET JA SHIERIN OSALLISUUDEN TASOMALLI

Nuorten osallisuuden vahvistamista tuettiin viiden eri teeman avulla. Näitä teemoja olivat: kuulluksi tuleminen, näkemyksien ilmaiseminen, mielipiteiden huomioon ottaminen, päätöksentekoprosessiin mukaan ottaminen sekä vastuun ja vallan jakaminen. Nuorten osallisuuden toteutumista työskentelyn aikana mitattiin Shierin osallisuuden tasomallin avulla. Kaikissa interventioissa pyrittiin nuorten osallisuuden vahvistamiseen.

5.1 Ensimmäinen taso: Nuorten kuunteleminen

Osallisuus muodostuu eri tekijöistä, joista ensimmäinen ja tärkein asia on kuulluksi tuleminen. Jokaisen nuoren kanssa keskusteltiin interventioissa ja jokaiselle nuorelle annettiin tilaa kertoa omia ajatuksiaan. Arvostavan ja vapaan ilmapiirin luominen oli tärkeää sekä yksilö- että ryhmäkeskusteluissa.

Nuoren osallisuuden perustana on aikuisen ja nuoren välinen vuorovaikutus. Shierin tasomallisissa ensimmäisellä tasolla on kuunteleminen. Siinä vaatimuksena on se, että aikuinen on valmis kuuntelemaan nuorta. (Shier 2001, 107–117). Turvallisessa yhteisössä nuori saa kokemuksen, että voi luottaa yhteisöönsä ja itseensä, minkä avulla uskaltaa kertoa ääneen omia ajatuksiaan ja mielipiteitään (Turja & Vuorisalo 2017). Arvostavan ja avoimen ilmapiirin luominen oli tärkeää, jotta nuoret uskalsivat vapaasti kertoa ajatuksiaan ja mielipiteitään. Koen, että oma työskentelyni yksikössä toi hyvän pohjan nuorten kuuntelulle ja kohtaamiselle interventioissa, koska olin tuttu ohjaaja nuorille.

5.2 Toinen taso: Nuorten kannustaminen ja tukeminen omien näkemyksien ilmaisussa

Toinen taso Shierin osallisuusmallissa on kannustaminen ja tukeminen omien mielipiteiden ilmaisussa. Siinä otetaan myös huomioon syitä, joiden vuoksi nuori ei välttämättä oma-aloitteisesti tuo esille omia ajatuksiaan. Esimerkiksi huono itsetunto tai aiemmat huonot kokemukset voivat olla syitä siihen, että nuori ei uskalla tai halua kertoa omia ajatuksiaan tai mielipiteitään. On tärkeää, että aikuinen huomioi asiat, jotka estävät nuoren kuuntelun ja toimii aktiivisesti näiden asioiden eteen. (Shier 2001, 112.) Yhteisissä keskusteluissa ja yksilökeskusteluissa kannustin nuoria kertomaan heidän omia ajatuksiaan sekä mielipiteitään. Ryhmäkeskusteluissa annoin vuoron jokaiselle nuorelle ja huomioin, että jokainen sai puheenvuoron halutessaan. Jokaisen aiheen kohdalla kysyin vielä jokaiselta nuorelta, josko hänellä

olisi vielä jotain, mitä haluaisi sanoa. Osa keskusteluista käytiin pienryhmissä tai kahden kesken nuoren ja ohjaajan välillä. Tällä tavoin nuoret saattoivat rohkeammin keskustella asioista kahden kesken ohjaajan kanssa.

5.3 Kolmas taso: Nuorten mielipiteiden huomioiminen

Omavalvontasuunnitelman suunnittelussa huomioin nuorten mielipiteet, ehdotukset ja ideat. Nuorten toiveesta osa keskusteluista käytiin yksilökeskusteluina. Shierin tasomallissa ensimmäisellä ja toisella tasolla eivät välttämättä vielä nuorten mielipiteet vaikuta päätöksentekoon, mutta kolmannella tasolla siihen jo voidaan päästä. Yleisellä tasolla pohdittuna lastensuojeluyksikön arjessa nuorten mielipiteiden huomiointi ei kuitenkaan tarkoita sitä, että he saisivat päättää kaikista asioista. Aikuisilla on kuitenkin aina vastuu nuorten hyvinvoinnista. (Shier 2001; Heikka ym., 2014, 23.) Tämä on aihe, josta keskustelimme myös interventioissa, kun puhuimme lastensuojeluyksikön säännöistä tai ylipäätään nuoren arkea koskevista asioista. Nuoret kokivat, että heidän mielipidettään voidaan kysyä johonkin asiaan, mutta jos se on vastoin heidän hyvinvointiaan, se ei välttämättä toteudu. Tämän asian nuoret myös hyvin ymmärsivät.

5.4 Neljäs taso: Nuorten mukaan ottaminen päätöksentekoprosessiin

Alemmilla tasoilla nuoret saivat kertoa mielipiteitään ja ajatuksiaan. Neljännellä tasolla osallisuutta vietiin yhä pidemmälle ja nuoret otetaan mukaan päättämään asioista (Shier 2001; Heikka ym., 2014, 23). Työskentelyssä nuoret saivat päättää omavalvontasuunnitelman ulkonäöstä ja nimestä. Nuorten toiveiden mukaan järjestettiin myös projektin päätösjuhla, jonka ruokatarjoilusta nuoret saivat päättää.

5.5 Viides taso: Vastuun jakaminen nuorten kanssa

Viidennellä tasolla aikuisilta edellytetään, että he jakavat vastuuta nuorten kanssa nuorten kehitystaso ja ikä huomioiden, siten että nuorten päätöksiin osallistuminen toteutuu. (Shier 2001, 115.) Nuorille annettiin tehtäväksi lukea uusi omavalvontasuunnitelma läpi ja ehdottaa siihen muokkauksia. Nuoret halusivat itse kuvittaa omavalvontasuunnitelman piirroksin. Vastuu omavalvontasuunnitelman ulkonäöstä ja kuvittamisesta annettiin nuorille.

Lopuksi nuorilta kysyttiin, minkälaisena he olivat työskentelyn kokeneet. Nuoret kokivat saaneensa lisää tietoa projektin myötä omista oikeuksistaan ja lastensuojeluyksikön toiminnasta sekä sijaishuolosta. Nuoret kokivat myös tulleensa kuulluiksi ja mielipiteitään arvostetuiksi. Nuoret kokivat myös, että saivat päättää jonkin verran asioista projektin aikana. Nuorten mielestä parasta projektissa oli päätösjuhla. Seuraavalla sivulla on koontitaulukko (KUVIO 5) osallisuuden toteutumisesta interventioissa Shierin malliin peilaten.

Kuuntelu		
Oletko valmis kuuntelemaan nuorta?	→	Tiedottaminen nuorille projektista
Työskenteletkö niin, että nuoren kuuleminen on mahdollista?	→	Ohjaustilanteissa aktiivisena kuuntelijana toimiminen
Kuuluuko nuoren kuunteleminen työyhteisön toimintaperiaatteisiin?	→	Yhteinen keskustelu, nuorille annetaan mahdollisuus keskustella tulevasta projektista
Kannustaminen		
Oletko valmis tukemaan nuorta ajatuksien ja mielipiteiden ilmaisussa?	→	Suunnittelu yhdessä
Työskenteletkö niin, että nuoren tukeminen omien mielipiteiden ilmaisemiseen on mahdollista?	→	Aito läsnäolo, kannustaminen, hyvän ilmapiirin luominen
Onko nuoren tukeminen omien mielipiteiden ilmaisuun osa työyhteisön toimintaperiaatteita?	→	Riittävän ajan varaaminen yhteisiin tuokioihin, nuoren arvostava kohtaaminen
Mielipiteiden huomioiminen		
Oletko valmis huomioimaan nuorten mielipiteet?	→	Lähtökohtana nuorten mielipiteiden huomiointi
Mahdollistaako päätöksentekoprosessi nuorten mielipiteiden huomioimisen?	→	Nuorten toiveet oli toteutettavissa
Tuleeko nuorten mielipiteille antaa niille kuuluva arvo työyhteisösi päätöksentekoprosessissa?	→	Nuorten mielipiteitä kunnioitettiin ja arvostettiin
Päätöksenteko ja vastuu		
Oletko valmis jakamaan sinulle ohjaajana kuuluvaa valtaa nuorten kanssa?	→	Yhteinen suunnittelu, yhteiset päätökset
Oletko valmis ottamaan nuoret mukaan päätöksentekoprosessiin?		
Onko teillä työyhteisössä toimintatapoja, joilla ohjaajat ja nuoret voivat jakaa valtaa ja vastuuta päätöksentekoprosessissa? Onko sinulla toimintatapoja, joilla voit ottaa nuoret mukaan päätöksentekoprosessiin?	→	Omavalvontasuunnitelman suunnittelu, toteutus, ulkonäkö, kuvitus
Voivatko ohjaajat ja nuoret jakaa valtaa ja vastuuta työyhteisösi päätöksentekoprosessissa?	→	Huomioon otetaan nuorten ikä ja kehitystaso
Tuleeko nuoret ottaa mukaan päätöksentekoprosessiin mukaan?		

KUVIO 5

6 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI, ONNISTUMISET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Tässä luvussa pohdin ja reflektoin opinnäytetyöprosessia sosionomikompetenssien kautta. Tavoitteena oli toteuttaa selkeä lastensuojeluyksikön arkeen sopiva projekti, jonka perusajatus oli yksikön nuorten helppo ymmärtää. Tämä tavoite saavutettiin. Projekti oli onnistunut myös siinä suhteessa, että sen pohjaa on helppo käyttää myös tulevaisuudessa myös toisessa yksikössä. Toiminnallisen opinnäytetyöni aihe herätti keskustelua niin nuorten kuin ohjaajienkin keskuudessa. Nuoret saivat myös tietoa omavalvonnasta ja omista oikeuksistaan sekä lastensuojeluyksikön toiminnasta.

Sosiaalialan kompetensseja ovat sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämisosaaminen ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjäyysosaaminen. Nämä ovat rakennuspalikat, joista sosionomin ydinosaaaminen rakentuu. (Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit 2016, 1–2)

Nuorten kanssa työskentelyssä oli otettava huomioon ensimmäisenä eettisyys. Nuorten osallistuminen projektiin oli vapaaehtoista, ja korostin heille, että osallistuminen projektiin toteutuu täysin anonyymisti. Nuorten kommentit ja ajatukset ovat nimettöminä raportissa.

Opinnäytetyöprojektin toteuttamisessa suurena plussana asiakastyöosaamisen kannalta oli se, että olin työskennellyt lastensuojeluyksikössä, minkä vuoksi nuoret olivat minulle entuudestaan tuttuja ja olin heille tuttu ohjaaja. Vuorovaikutus nuorten kanssa oli luontevaa ja osasin käydä dialogista keskustelua jokaisen nuoren kanssa. Interventiot pidin tarkoituksella lyhyinä ja ytimekkäinä, jotta mielenkiinto projektia kohtaan säilyisi. Koen, että osasin huomioida jokaisen osallistuneen nuoren ikä- ja kehitystason sekä voimavarat keskusteluiden aikana.

Omavalvontasuunnitelman läpikäyminen yhdessä nuorten kanssa vahvisti myös omaa tietämystäni koskien lastensuojelun lainsäädäntöä, laatuvaatimuksia sekä omavalvontaa. Projektin tavoitteena oli tuoda myös nuorille tietoa omavalvonnasta ja heidän omista oikeuksistaan. Nuorten osallisuuden tukeminen ja mahdollisuus vaikuttaa olivat päätavoitteita opinnäytetyössä. Nuorten tietoisuuden lisääminen niin omavalvonnasta kuin heidän omista vaikuttamismahdollisuuksistaan on tärkeää.

Yhteistyö lastensuojeluyksikön kanssa sujui hyvin. Interventioiden suunnittelu ja toteutus toimi kätevästi, kun yhteisö ja sen arki olivat jo tuttuja entuudestaan.

Jos jotain tekisin nyt toisella tavalla, pyrkisin saamaan jokaisen lastensuojeluyksikössä asuvan nuoren mukaan jokaiseen yksittäiseen interventioon yhteisesti saman pöydän ääreen. Tämä lisäisi myös yhteisöllisyyden kokemusta. Muiden ohjaajien mukana olo kaikissa interventioissa olisi mahdollistanut myös myöhemmin palautteen pyytämisen heiltä ohjauksetojen onnistumisen suhteen. Keskustelu yhteisesti jokaisessa interventiossa olisi tuottanut mahdollisesti myös nuorille enemmän ajattelemisen aiheita ja olisi ollut monipuolisempaa. Keskustelu yhteisesti olisi nostanut ehkä myös enemmän uusia asioita esiin. Aiheena omavalvonta ei välttämättä ole kaikkein mielenkiintoisin, joten nuorten motiivointiin ja aktivointiin panostaisin myös seuraavalla kerralla enemmän. Jälkeenpäin mietin, että olisin voinut käyttää taidepainotteisia menetelmiä työskentelyssä nuorten kanssa ja tällä tavoin saada yhteistyöstä monipuolisempaa. Mietinkin jälkeenpäin, että keskityin niin paljon omavalvonnan asiasisältöön, että sen läpikäyminen oli ehkä liikaakin pääosassa työskentelyssä.

Interventioissa dialoginen keskustelu oli tärkeässä osassa, ja siinä koen onnistuneeni ammatillisesti hyvin. Projektissa osallisuutta tuettiin neljän eri teeman mukaisesti: nuorten kuulluksi tulemisella, kannustamalla näkemyksien ilmaisuun, mielipiteiden huomioimisella ja päätöksiin mukaan ottamisella. Nämä asiat tulivat huomioituiksi työn aikana.

Opinnäytetyön tekeminen yksin oli itselleni paras vaihtoehto, koska sain tehdä työtä omaan tahtiini. Aikataulullisesti työn tekeminen viivästyi omasta alkuperäisestä suunnitelmastani. Oman työn suunnittelu ja aikatauluttaminen eivät ole olleet vahvuuksiani, ja tämä oli yksi tekijöistä, joka aluksi hidasti opinnäytetyöni valmistumista. Työskentelyn loppuvaiheessa osasin myös aikatauluttaa raportoinnin eri vaiheet eri päiville. Opinnäytetyömatkan varrella tein myös toiseen yksikköön kokoaikaisesti töitä, joten oma jaksaminen oli opinnäytetyön kirjoittamisen suhteen rajallista. Matkan varrella oli myös kompastuskiviä, ylä- ja alamäkiä, joten oman jaksamisen tunnistaminen oli tarpeen ja tärkeää. Hidastaminen työskentelytahdissa oli näin ollen paikoin myös välttämätöntä. Raportointivaiheessa ymmärsin myös monta asiaa, mitä olisin voinut tehdä toisella tavalla.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä toteutui dialogisuus keskusteluissa. Nuoret saivat tilaa kertoa omia ajatuksiaan, ja heitä kannustettiin kertomaan mielipiteitä ja omia näkemyksiään asioista. Heidän mielipiteitään otettiin huomioon, ja he pääsivät mukaan päätöksentekoprosessiin. Keskustelut toteutettiin yksilö- ja pienryhmäkeskusteluina.

Opinnäytetyön tavoitteena oli myös lisätä nuorten tietoutta omavalvonnasta sekä vahvistaa heidän osallisuuden kokemustaan. Nuorten osallisuus työskentelyssä toteutui mielestäni kohtuullisen hyvin. Nuorten näkemysten ja mielipiteiden kuuntelu siitä, mitä nuoret ajattelevat elämästään lastensuojeluyksikössä, mitkä asiat ovat heille tärkeitä, yhteinen keskustelu omavalvonnasta ja sekä sen eri aihealueista toi nuorille lisää tietoutta heidän oikeuksistaan sekä omavalvonnan merkityksestä lastensuojeluyksikössä. Nuorten osallistaminen projektiin onnistui kohtalaisen hyvin. Viisi nuorta seitsemästä osallistui projektiin.

Keskustelut käytiin pienissä ryhmissä sekä osittain yksilökeskusteluina. Koen, että keskustelut ja interventiot pienissä ryhmissä olivat intensiivisiä ja tällä tavoin varmistin, että jokaisen nuoren ääni pääsee kuuluville ja saan hänen ajatuksensa talteen. Dialogisuus korostui työskentelyssä. Nuoret tiesivät, että kyseessä on yksikön nuorten yhteinen omavalvontasuunnitelma, jota työstimme. Myös kahden muun ohjaajan osallistuminen keskusteluun saman pöydän ääressä viimeisessä interventiossa oli merkityksellistä. Yksikön nuoret ja aikuiset olivat yhdessä tärkeiden asioiden äärellä, mikä varmasti lisäsi ymmärrystä puolin ja toisin.

Koen, että yhteistyö projektissa mukana olevien nuorten kanssa oli onnistunutta ja luontevaa. Interventioiden sovittaminen lastensuojeluyksikön arkeen toimi hyvin, koska työskentelin tuolloin keikkatyöntekijänä yksikössä ja saatoin työpäivien aikana toteuttaa keskusteluita aina sopivissa hetkissä. Interventiot pidin tietoisesti lyhyinä ja ytimekkäinä, jotta aihe ei alkaisi kyllästyttämään nuoria ja mielenkiinto keskusteluissa säilyisi. Keräsin nuorten kanssa työskentelystä tietoa sekä kirjallisesti että suullisesti. Kirjallisesti keräsin tietoa nuorilta palautekyselyn avulla. Nuorten ajatuksia koottiin omavalvontasuunnitelmaan.

Toiminnallinen opinnäytetyö onnistui mielestäni kuitenkin kaiken kaikkiaan kohtuullisen hyvin. Siinä toteutuivat osallisuuden erilaiset tasot. Nuoret saivat työskentelyn myötä myös tietoa omavalvonnasta ja omista oikeuksistaan. Jatkoa ajatellen omavalvontasuunnitelman parissa työskentelyä voitaisiin kehittää edelleen esimerkiksi erilaisilla luovilla toiminnallisilla metodeilla kuten taidepainotteisesti. Myös erilaiset työpajat kuten Learning Cafe- tyyppinen työskentely voisi olla myös toimiva ja aktiivoinen myös nuoria enemmän työskentelyyn, toisi enemmän vastuuta ja tekisi työskentelystä monimuotoisempaa ja värikkäämpää. Sosiaalityöntekijän tai nuorten vanhempien mukaan ottaminen keskusteluihin sekä työskentelyyn antaisi myös uutta näkökulmaa aiheeseen ja lisäisi yhteistä keskustelua sijaishuollosta, lastensuojeluyksikön toiminnasta ja nuorten oikeuksista.

7 POHDINTA

Lainsäädäntö velvoittaa edistämään nuorten osallisuutta. Nuorten mahdollisuuksista vaikuttaa asioihin säädetään mm. perustuslaissa, nuorisolaissa ja YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa. Nuorten osallisuus on nuorten oma kokemus siitä, kuinka he ovat osa yhteisöä ja yhteiskuntaa. Osallisuutta on myös nuorten oikeus saada tietoa heitä koskevista asioista. Osallisuutta on nuorten oikeus kertoa omat ajatukset ja mielipiteet sekä kokemus siitä, että heitä kuunnellaan.

Lainsäädäntö velvoittaa myös sen, että lastensuojeluyksikössä on omavalvontasuunnitelma. Kun omavalvontasuunnitelmaa pohditaan asiakaslähtöisesti eli tässä tapauksessa yhdessä yksikön nuorten kanssa, nuoret saavat olla paremmin mukana omien oikeuksiensa ja palvelun laadun arviointia. Tällä tavoin yksikkö voi huomioida nuorten näkemykset ja mahdollisesti tehdä myös muutoksia arjessa nuorten palautteen perusteella.

Pysähtyminen lastensuojeluyksikön arjessa, läsnäolo ja nuorten kuuntelu ovat avainsanoja aidolle kohtaamiselle ja osallisuuden mahdollistavalle työskentelylle. Nuorten osallisuuden vahvistaminen luo hyvinvointia. Osallisuuden toteutuminen tukee nuorten kasvua ja kehitystä. Tavoitteena osallisuudessa on nuorten kokemus siitä, että he ovat jokainen omana yksilönään osa yhteisöä ja että he voivat vaikuttaa omaan elämäänsä. Kokemus siitä, että heidän mielipiteillään ja ajatuksillaan on väliä myös aikuisille.

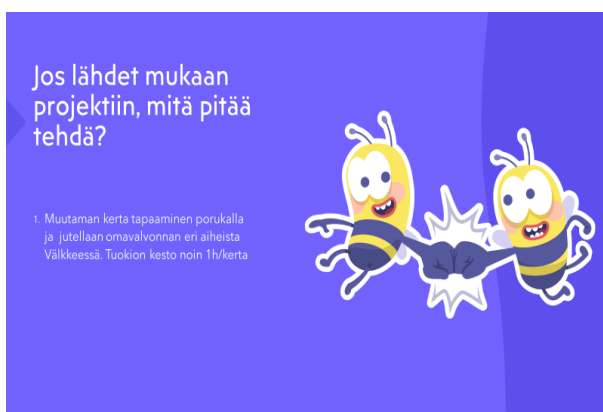
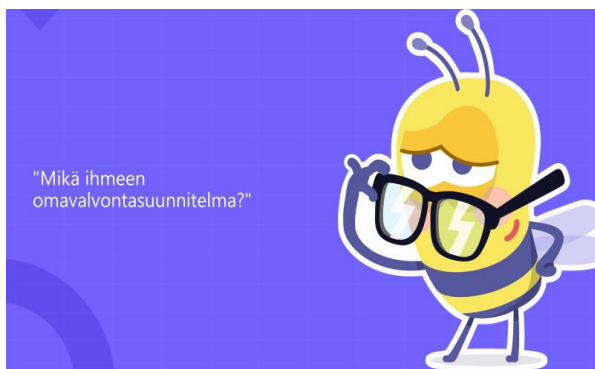
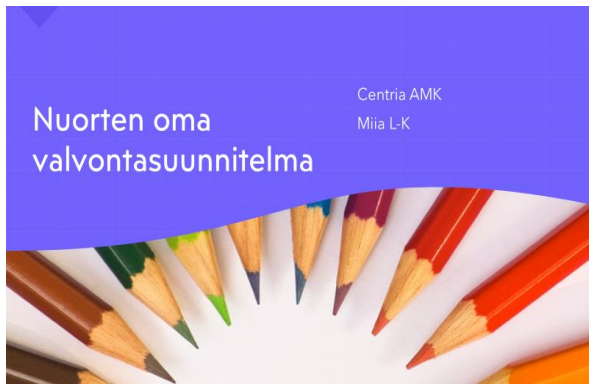
Osallisuus on myös lastensuojeluyksikön työntekijälle hyvä työkalu. Osallisuus ei ole pelkästään lakiin kirjoitettu asia, vaan tärkeä arvo, jota lastensuojelutyössä on vaalittava ja vahvistettava. Osallisuus voi toteutua pienissä asioissa arjessa tai yhteisessä projektissa. Tärkeintä on, että nuori nähdään, kuullaan ja häntä arvostetaan juuri sellaisena kuin hän on.

Tämä opinnäytetyö oli mittakaavassa pieni ja yksinkertaistettu projekti nuorten kanssa yhdessä toteutusta omavalvontasuunnittelusta, mutta toivottavasti myös jollain tasolla merkityksellinen mukana olleille nuorille. Jatkossa nuorten omavalvontasuunnitelmaa ja sen yhdessä suunnittelua sekä toteutusta voidaan kehittää edelleen. Tärkeää antaa opinnäytetyöstä olivat nuorten näkemykset ja palaute siitä, mitä heidän mielestään on hyvä sijaishuolto ja minkälainen arki on heidän mielestään hyvää. Jotta nuoret voivat osallistua omavalvonnan kehittämiseen, heillä on oltava myös pohjatietoa asiasta ja siitä, mitä on omavalvonta. Tätä tietoa he myös saivat projektin myötä. Lisäksi yksinkertaistettu omavalvontasuunnitelma voi toimia oppaana yksikön uusille asukkaille.

Nuoren osallisuuden kokemus on kuulluksi ja nähdyksi tulemista. Se on aikuisen pysähtymistä nuoren ajatusten ja mielipiteiden äärelle aidosti ja arvostaen. Näin nuori saa tunteen siitä, että voi vaikuttaa omaan elämäänsä tänään ja tulevaisuudessa. Tulevana sosionomina haluan tätä kehittämistyötä edelleen jatkaa.

LÄHTEET

- Gellin, M. 2011. *Sovittelu koulussa*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Heikka, J., Fonsén, E., Elo, J., & Leinonen, J. 2014. Tampere. *Osallisuuden pedagogiikka varhaiskasvatuksessa*. Suomen varhaiskasvatus ry.
- Hoikkala, S. & Pollari, P. 2019. *Meidän oma valvontasuunnitelma – Opas nuorten osallisuutta tukevaan omavalvontatyöhön lastenkodeissa*. Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto. Saatavissa: <https://www.lskl.fi/julkaisut/meidan-oma-valvontasuunnitelma-opas-nuorten-osallisuutta-tukevaan-omavalvontatyohon-lastenkodeissa/> Viitattu 4.5. 2021.
- Management Consulting Services Oy. 2020. PDCA-malli ja jatkuva parantaminen. Saatavissa: <https://mcs.fi/pdca-malli-ja-jatkuva-parantaminen/>. Viitattu 20.5. 2021.
- Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit 2016, 1–2. Saatavissa: https://www.tamk.fi/documents/10181/809882/SOAMK+KOMPETENSSIT_2016.pdf/a42b7145-638f-4779-84da-e38671ab405a Viitattu 20.9. 2021
- Tanskanen, I. & Timonen-Kallio, E. 2010. *Lasten ja nuorten osallisuuden tukeminen lastensuojelutyössä*. Tampere: Tampereen yliopistopaino – Juvenes Print Oy.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021. Lastensuojelun käsikirja
Saatavissa: thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lapsenosallisuus Viitattu 15.8. 2021.
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2021. Dialogisuus. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/dialogiset-toimintavat/dialogisuus-ammattilaisen-ja-perheen-valilla> Viitattu 1.9.2021.
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2021. Osallisuus. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuus> Viitattu 2.9.2021.
- Unicef. Lasten oikeudet. Sopimus lyhennettynä.
Saatavissa: <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-lyhennettyna>. Viitattu 19.8. 2021.
- Valvira. 2015. Sosiaalihuollon omavalvonta.
Saatavissa: <https://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-valvonta/omavalvonta>. Viitattu 18.5. 2021.
- Venninen, T., Leinonen, J. & Ojala, M. 2010. ”Parasta on, kun yhteinen kokemus siirtyy jaetuksi iloksi” Lapsen osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa [verkkojulkaisu]. Socca -Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Viitattu 14.6.2021. Saatavissa: http://www.socca.fi/files/627/Yhteinen_kokeminen_jaetuksi_iloksi_lapsen_osallisuus_paakaupunki-seudun_paivakodeissa_2010.pdf Viitattu 20.8.2021.
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Dialogisuus. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/dialogiset-toimintavat/dialogisuus-ammattilaisen-ja-perheen-valilla>. Viitattu 5.8.2021

Hei!

Teen opintoihini liittyvää tehtävää, joka koskee Välkkeen omavalvontasuunnitelmaa.

Tarvitsisin juuri sinun mielipidettäsi.

Jos haluat osallistua, toimi näin:

Selaile ja tutustu Välkkeen omavalvontasuunnitelmaan. Sen jälkeen vastaa alla oleviin kysymyksiin.

1. Onko omavalvontasuunnitelma sinulle entuudestaan tuttu?

Kyllä Ehkä/En osaa sanoa Ei

2. Tiedätkö, mitä tarkoittaa omavalvonta?

Kyllä Ehkä En tiedä

3. Tiedätkö, missä omavalvontasuunnitelmaa säilytetään Välkkeessä?

Kyllä Ehkä/En osaa sanoa En tiedä

4. Omavalvontasuunnitelma oli

Helposti ymmärrettävä Vaikeasti ymmärrettävä

En osaa sanoa

5. Oliko omavalvontasuunnitelmassa joku aihe tai otsikko, mikä erityisesti kiinnosti sinua ja haluaisit kuulla siitä lisää?

6. Jos löysit omavalvontasuunnitelmasta vaikeita sanoja, kirjoita ne tähän.

Kiitos sinulle yhteistyöstä nuorten omavalvontasuunnitelman suunnittelussa ja toteutuksessa!

1.Minkälaisena koit projektityöskentelyn?

Hyvä

Ihan ok

Huono

En osaa sanoa

2.Opitko uusia asioita?

Kyllä

En

3.Mitä mieltä olet uudesta omavalvontaoppaasta?

Hyvä

Huono

En osaa sanoa

Tähän voit kirjoittaa ajatuksia omavalvontasuunnitelmaprojektista tai kertoa mitä sinulla jäi päällimmäisenä työskentelystä mieleen.
